

Η de facto εκχώρηση μέρους της κυριαρχίας του κράτους

του Δημήτρη Μάρδα

Αν. καθηγητή, Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του ΑΠΘ

www.mardas.gr

Δεν είναι πολλές είναι οι αιτίες που οδήγησαν τη χώρα σε αυτήν την κρίση, μοναδική σε παγκόσμια κλίμακα. Ως άλλοθι βέβαια για την ερμηνεία της, χρησιμοποιήθηκε η παγκόσμια δυσμενής συγκυρία μετά το 2008. Η δική μας όμως κρίση θα εκδηλωνόταν έτσι ή αλλιώς, λόγω του υπέρογκου μη μειούμενου χρέους, και ενός παραγωγικού ιστού διαρκώς συρρικνούμενου.

Δυο εξελίξεις θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως κύριοι προσδιοριστικοί παράγοντες της ελληνικής κρίσης:

Πρώτη: Καθ' όλη την περίοδο μετά το 1977, οι κυβερνήσεις της χώρας εκχωρούσαν συστηματικά μέρος της κυριαρχίας του κράτους σε συνεχνίες και γενικά σε διάφορες ομάδες συμφερόντων. Αυτές ανταποδίδοντας, εξασφάλιζαν ψήφους κατά τις εκλογές σε βουλευτές και κόμματα. Έτσι ανδρώθηκε μια νομενκλατούρα συνδικαλιστών, που προοδευτικά άρχισε να συνδιοικεί στην ουσία το κράτος σε πολλούς τομείς του. Από την άλλη, εξασφάλιζε για τον εαυτόν της σκανδαλώδη προνόμια (π.χ. στις ΔΕΚΟ, ναυπηγεία, λιμάνι Πειραιά, ΟΣΕ κ.λπ), ιδίως μισθολογικά, κατηγοριοποιώντας έτσι τους εργαζόμενους σε ευνοημένους και μη.

Το αποτέλεσμα το βλέπουμε. Οι διαπλεκόμενοι με την εξουσία συνδικαλιστές διεκδικούν ακόμη και σήμερα ως αυτονόητη, τη διατήρηση των κεκτημένων προνομίων που επί χρόνια οι πολιτικές ηγεσίες παραχωρούσαν. Έτσι, τα προνόμια λόγω χάρη των εργαζομένων των ΔΕΚΟ δεν αγγίχτηκαν στο ελάχιστο κατά το πρώτο έτος του Μνημονίου. Αντίθετα, η πλειοψηφία των εργαζομένων στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα έχασε ένα μεγάλο σύνολο τέτοιων κεκτημένων. Αν δεν ανακτήσει το κράτος την κυριαρχία που εκχώρησε, τότε θα διαιωρίζεται μέρος των στρεβλώσεων που υφίστανται.

Δεύτερη εξέλιξη, ως υποσύνολο της πρώτης: Οι βαρόνοι της πολιτικής της χώρας θεωρούν ότι οι δημόσιοι οργανισμοί και επιχειρήσεις δεν είναι τίποτα άλλο παρά προέκταση του πολιτικού τους γραφείου. Έτσι, είναι απόλυτα πεισμένοι ότι η στελέχωσή τους είναι συνάρτηση των δικών τους επιλογών είτε υπάρχει το ορεγκον είτε όχι.

Πολιτικοί φίλοι, συγγενείς, συνεργάτες, με περιορισμένες δεξιότητες, μη έχοντας την παραμικρή γνώση του αντικειμένου του οργανισμού όπου τοποθετούνται, αναλαμβάνουν ακόμη και σήμερα τα ινιά της διοίκησης των δημοσίων επιχειρήσεων της χώρας.

Έτσι, ακολουθούν τον πολιτικό τους ινστρουχτορα σε κάθε υπουργική θέση που αναλαμβάνει. Την μια ημέρα θεωρούνται ειδικοί σε θέματα διοίκησης υπηρεσιών επικοινωνίας, όποτε τοποθετούνται κάπου στην ΕΡΤ, την επόμενη θεωρούνται εξίσου ειδικοί σε θέματα αγοράς – άσχετα να δεν είχαν την παραμικρή επαφή μαζί της – οπότε τοποθετούνται σε καίριες θέσεις στο Υπουργείο Εμπορίου. Τέλος, στο πλαίσιο του πολιτικού μοιράσματος των νευραλγιών θέσεων των οργανισμών μιας πόλης, τοποθετούνται ως οι άκρας ειδικοί στο λιμάνι της, έχοντας συχνά την αίσθηση ότι το ταμείο του κράτους είναι τμήμα του πορτοφολιού τους. Και μετά αναρωτιόμαστε γιατί Πρόεδροι ή Διευθύνοντες Σύμβουλοι οργανισμών πληρώνουν 700 ευρώ για φιλοδώρημα σε εστιατόρια, και γιατί δεν μειώνονται τα ελλείμματα!.

Μια τέτοια κουλτούρα, ως υποσύνολο μιας αντιαναπτυξιακής ιδεολογίας, συνεχίζει δυστυχώς ακάθεκτη ακόμη και στις ημέρες μας. Εφόσον διαιωνίζεται, οι ιδιωτικοποιήσεις και η εκποίηση της δημόσιας περιουσίας σε χαμηλές τιμές θα είναι μονόδρομος. Από τα προαναφερθέντα συνάγεται ότι την ευθύνη για την μη ορθολογική λειτουργία των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών –και ως εκ τούτου της αναγκαστικής πια ιδιωτικοποίησης τους– φέρουν πλήρως όσοι πολιτικοί φέρονται ως ένθερμοι υποστηρικτές του δημόσιου χαρακτήρα τους.